

Anmälan om oredlighet i forskning

Sven-Axel Månsson och Jenny Westerstrand anmäler nu Suanne Dodilletts avhandling *Är sex arbete? Tysk och svensk prostitutionspolitik sedan 1970*, Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion, Göteborgs universitet.

Dodilletts avhandling ska vara en idéhistorisk jämförelse mellan svensk och tysk prostitutionspolitik från 1970 fram till år 1998 (Sverige) och 2001 (Tyskland) (s 39). Hon säger sig göra en genomgång av "huvudlinjerna i den svenska och den tyska debatten" samt undersöka hur båda sidor argumenterar, "vilka argument betonas och vilka osynliggörs" (s 18) och "vilka idéer [som] ligger bakom dessa lagar" (s 31, se också s 32). Syftet påstås vara att klarlägga underliggande föreställningar bakom respektive prostitutionsförståelse för att bidra till en ökad klarhet hos debattörer (s 27). Den karaktäristik Dodillett gör av det material hon studerar hävdas vara styrd av den undersökta empirins innehåll, framtagen med hjälp av idéhistorisk metod.

Vår anmälan rörande vetenskapliga oredlighet kretsar kring bristerna i detta hantverk: Dodilletts hantering av källmaterial, hennes val/bortväljande av källor, hennes citeringsteknik och vad hon påstår att källorna visar. Givetvis är vi inte främmande för att analytiska och metodologiska meningsskiljaktigheter kan föreligga inom forskningsfältet ifråga, såväl om olika discipliners vetenskapliga traditioner som forskares egna val av perspektiv. Ett avsteg från grundläggande hederlighet i förhållningssättet till hanteringen och återgivandet av källor kan dock inte tolereras eller försvaras med några inomvetenskapliga traditioner.

De punkter i Göteborgs universitets styrdokumentet rörande misstänkt oredlighet i forskning (Dnr H5 865/05) som är aktuella är a) medveten fabrikation, förvanskning eller undertryckande av grundmaterial, b) medveten framställning och presentation av falska resultat, d) medveten osaklig eller missvisande presentation av resultat samt undertryckande av forskningsresultat. Punkten f) medvetet avsteg från god vetenskaplig sed är också aktuell.

Nedan redovisar vi ett antal exempel på forskarens oredlighet. Under dessa punkter hänvisar vi i förekommande fall till bilagan till denna anmälan. Bilagan innehåller [tio artiklar hämtade ur tidskriften SocialPolitiks internetupplaga \(www.socialpolitik.com\)](http://www.socialpolitik.com). Dessa artiklar utgör i allt väsentligt en replikväxling mellan å ena sidan anmälarna (Sven-Axel Månsson och Jenny Westerstrand) och å andra sidan Susanne Dodillet och professorerna Ingemar Nilsson och Bo Lindberg, båda vid Institutionen för litteratur och religion, Göteborgs universitet. Nilsson är tillika en av Dodilletts handledare samt prefekt vid institutionen. Lindberg var ordförande i Dodilletts betygsnämnd (disputation den 21 februari 2009). Replikväxlingen inleddes av Sven-Axel Månsson den 12 mars 2009 och avslutades med ett inlägg av professorerna Nilsson och Lindberg den 10 april 2009.

Enligt ovan nämnda styrdokument för handläggningsordningen under punkten 4. *Prefekts och dekanus anmälningsskyldighet* skall prefekten (i det här fallet Nilsson), om det kommer till dennes kännedom att misstanke om redlighet i vetenskaplig verksamhet föreligger inom dennes institution, skriftligen anmäla detta till berörd dekanus. Såvitt vi vet har detta inte skett, vilket är anmärkningsvärt med hänsyn till vad som framkommit i den bilagda replikväxlingen.

Oredlighet, några specifika exempel

Nedan anförs ett antal specifika exempel på oredlighet i forskningen. De flesta av dessa finns utförligt redovisade i

ovan nämnda artiklar, särskilt: artikel 1: Månsson, artikel 4: Westerstrand, artikel 5: Månsson, artikel 7: Westerstrand samt artikel 8: Lundgren. Exemplet knyter an till de punkter i styrdokumentet, som preciserar vad som utgör oredlig verksamheten i forskningen. Exempelsamlingen är *inte uttömmande*, men den ger prov på vad som utgör ett *mönster* i Dodilletts framställning där förvanskningar, presentation av falska resultat, undertryckande av grundmaterial – källor – och manipulationer av citat utgör centrala redskap. Enligt vår uppfattning bör detta vara tillräckligt för att slå fast att vetenskaplig oredlighet föreligger.

1. I artikel 1 och 4 ger Månsson exempel på hur Susanne Dodillet ger en medveten osaklig och missvisande bild av 1970- och 1980-talets svenska prostitutionsforskning. En återkommande förvanskningsslagmetod är sammanförandet av lösryckta meningar ur olika textavsnitt för att på så sätt förskjuta och förändra innebörden i de vetenskapliga texter hon refererar till. Månsson visar med konkreta exempel hur detta går till. Dodilletts övergripande syfte är att fabricera bilden av en svensk prostitutionsforskning med en föraktfull syn på kvinnor i prostitutionen. Till yttermera visso hävdar Dodillet återkommande att denna forskning bedrevs utan egentlig kontakt med kvinnor verksamma i prostitutionshandeln. Exempelvis påstår hon att avsnittet om de prostituerades situation i departementspromemorian *Prostitutionen i Sverige* (DsS 1980:9), utarbetad av forskarna och sekreterarna inom 1977 års prostitutionsutredning, endast innehåller "några kortare citat" från kvinnor i prostitutionen (s 155). I artikel 1 i bilagan visar Månsson att detta är lögn och således ytterligare ett belegg för Dodilletts tendens att medvetet förvanska grundmaterial i syfte att driva sin tes. Månsson redogör för det korrekta sakförhållandet i denna fråga: "några kortare citat" är i verkligheten exakt 219 citat i en 140 sidor lång text som bygger på intervjuer med kvinnor om prostitutionens innebörder och konsekvenser. Detta handlar inte om ett tillfälligt olycksfall i arbetet, utan ingår i

Dodilletts medvetna strategi att med vetenskapliga förtecken, på falska grunder, revidera den svenska prostitutionsforskningens historia. Att hon inte tvekar att torgföra denna förfalskning också internationellt framgår tydligt i en intervju med Dodillet i det senaste numret av NIKK magasin (1.2009) från Nordic Gender Institute, där hon utropar: "There is a degrading view of women in early Swedish research" (s. 32). Detta är en oerhört allvarlig anklagelse, helt utan stöd i fakta, men ändå legitimerad av en doktorsavhandling i idéhistoria, som godkänts vid Göteborgs universitet.

2. I avhandlingen presenterar Dodillet genomgående ett *könsmaktsperspektiv* på prostitution som ekvivalent med *synen på prostitution som ett uttryck för mäns våld mot kvinnor*. Denna kollaps av helt centrala distinktioner mellan skilda prostitutionskritiska förståelser i debatt, forskning och politik utgör en medveten fabrikation av grundmaterial, alternativt medveten presentation av falska resultat, alternativt medveten osaklig eller missvisande presentation av resultat.

En pendang till Dodilletts upprättande av en ekvivalens mellan ett könsmakts-teoretiskt perspektiv på prostitution och en syn på prostitution som ett uttryck för mäns våld mot kvinnor, utgör de förvanskade presentationer av olika aktörers i debatten inställning till prostitution som Dodillet gör:

a) Dodillet påstår sig "ha visat" att *svensk feministisk våldsforskning* bygger på synen på prostitution som en form av mäns våld mot kvinnor (s 399, s 421). Detta stämmer inte, hon har inte visat något sådant i sin text (se artikel 4), däremot har hon påstått att ROKS har en dylik förståelse.

b) Dodillet påstår att prostitution ingick i *Bengt Westerbergs* definition av våld (s 412). Detta motsägs av hennes material och hon visar inget sådant i sin text (artikel 4).

c) Dodillet påstår att hon har visat att *Sveriges regering* ställde sig bakom en förståelse av prostitution som en form av sexualiserat våld (s 392) Detta motsägs av hennes material och hon visar inget sådant i sin text (se bil (se artikel 4).

d) Dodillet påstår att *riksdagen* "drog slutsatsen" att prostitution skulle tolkas som ett uttryck för mäns våld mot kvinnor (s 413). Det saknas även här empiriskt stöd i avhandlingen för detta påstående. Det är de facto få röster från riksdagen som menar att fenomenet bör ses som ett uttryck för mäns våld mot kvinnor. Inte heller lagens förarbeten uttrycker en syn på prostitution som våld (Prop. 1997/98:55 s 100-107).

Här föreligger oredlighet under punkten d) i styrdokumentet; medveten osaklig eller missvisande presentation av resultat, alternativt b) medveten framställning och presentation av falska resultat.

Här föreligger också undertryckande av grundmaterial/forskningsresultat då Dodillet inte plockar upp att källor som hon anger fjärrar sig från en syn på prostitution som en form av mäns våld mot kvinnor (se s direktiven till SOU 1995:15, Dodillet s 363, artikel 4 samt SOU 1995:60 s 51 rörande valet att *inte* använda begreppet "sexualiserat våld" och det faktum att prostitution inte berörs av Kvinnofridsutredningen). På motsvarande sätt som Dodillet fabricerar en syn på prostitution som ett uttryck för mäns våld mot kvinnor hos debattens tongivande aktörer, undertrycks vad som borde vara centrala källor i en empirisk studie av riksdagens förståelse av prostitution (se artikel 4 och artikel 7).

Givet den centrala roll den av Dodillet framskapade icke-distinktionen mellan ett könsmaktsperspektiv på prostitution och synen på prostitution som våld spelar för Dodilletts vidare val av forskningsfrågor (att utvärdera feministisk våldsforskning/Eva Lundgrens forskning) och kategoriseringar

av den svenska prostitutionslagstiftningen (som "radikalfeministisk" och grundad på en syn på prostitution som våld) är dessa felaktigheter betydelsebärande för hela avhandlingens analys/resultat.

3. I sin presentation av Kvinnovåldskommissionens arbete negligerar Dodillet helt den internationella kontext i vilken detta initiativ växte fram (se artikel 4 SOU 1995:60 s 55-69 samt SOU 1995:60 del B bil 1-4) och framställer utredningens tillkomst i snäva nationella termer. Detta utgör ett undertryckande av grundmaterial alternativt medveten osaklig eller missvisande presentation av resultat, som tjänar till att skapa den länk mellan Kvinnofridsutredningen – prostitutionsdebatten – Eva Lundgren som saknas i det empiriska materialet. (se s 388 och 392 i avhandlingen samt artikel 4, 7 och 8). Länken mellan Kvinnofridsutredningen och den svenska prostitutionslagstiftningen som påstås vara central för lagens tillkomst blir dock aldrig empiriskt belagd i avhandlingen, utöver att reformerna som följde på SOU 1995:60 Kvinnofrid och SOU 1995:15 Könshandeln sammanfördes under en proposition.

4. Punkterna ovan illustrerar hur idéerna bakom svensk prostitutionspolitik av Dodillet genomgående dekontextualiseras och skärs av från ett vidare (internationellt) sammanhang medan idéer som lyfts fram bakom den tyska lagstiftningen omsorgsfullt ges ett sammanhang för att ge läsaren möjlighet till en vidare förståelse (se också artikel 4). Dessa genomgående *skevheter i presentations- och tolkningsmönster*, i synnerhet i ljuset av att det är en komparativ historisk studie Dodillet menar sig ha genomfört, är ett uttryck för medvetet avsteg från god vetenskaplig sed.

5. Jenny Westerstrand framhålls som en central forskningsröst för torgförandet av uppfattningen att prostitution är en form av könsrelaterat våld. Det arbete som ska visa detta innehåller dock inte en dylik analys (se Lundgren & Westerstrand 2002 samt artikel 8). Därtill väljer Dodillet

bort källmaterial där Westerstrand explicit problematiserar synen på prostitution som en form av våld, trots att samma källa är använd som referens men då för att lyfta fram andra röster än Westerstrands text, nämligen amerikanska radikalfeminister (se artikel 4). Likaså undertrycks den förståelse av prostitution som Westerstrand utvecklar och som inte betraktar prostitution som en form av våld mot kvinnor, trots att hon av Dodillet utpekas som en central röst i prostitutionsdebatten. Dodilletts osakliga framställning av Westerstrands bidrag till prostitutionsdebatten utgör en form av medveten osaklig eller missvisande presentation av resultat samt undertryckande av grundmaterial.

6. I denna osakliga anda presenterar Dodillet ett föredrag hållet av Eva Lundgren och Jenny Westerstrand som "forskning" (s 38) "studier" av prostitution (s 410) och "Lundgrens senare forskning". Dodillet är själv medveten om problemen med en dylik framställning när hon kritiserar utredningen Könshandeln för att göra just detta (s 371). Fråga är om en skrift från prostitutionsgruppen i Göteborg på 46 sidor: "Broschyren behandlas med en dignitet som vore den en forskningsrapport" (s 371). Själv bygger Dodillet avsevärda delar av sin argumentation kring det publicerat föredraget ifråga, om 12 sidor, från en konferens hållen utanför forskarvärlden, när hon ska leda i bevis att svensk feministisk våldsforskning ser på prostitution som en form av våld (s 412-418). Återigen märks en skevhet i presentationen som ger en såväl osaklig som missvisande presentation av resultat av den empiri som Dodillet undersöker.

Till avslut

Ovan har återgivits några exempel på oredlighet i Susanne Dodilletts avhandling *Är sex arbete? Svensk och tysk prostitutionspolitik sedan 1970-talet* (2009) författad vid Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion, Göteborgs universitet. Dessa exempel beskriver ett mönster i Dodilletts avhandling. Fler exempel återges i de ingivna

artiklarna. Sammantaget utgör Dodilletts systematiska förvanskningar av svensk prostitutionsdebatt och forskning, hennes skeva urval och missvisande och osakliga presentation av källor, hennes preferensstyrda tolkningsperspektiv där tyska förhållanden och idéer kontextualiseras och tenderar att accepteras medan svenska dito presenteras osakligt och fragmenterat och omgärdas med en uttalad misstänksamhet ett så allvarligt angrepp på vetenskapens integritet att vi sett oss nödgade att inkomma med denna anmälan om oredlighet i forskning till Göteborgs universitet.

Sven-Axel Månsson

Jenny Westerstrand

Professor i socialt arbete, Malmö högskola
dr. Uppsala universitet

Jur.

Noter:

Enda undantaget är artikel 8, som är författad av Eva Lundgren, professor i sociologi och docent i teologi, Uppsala universitet.

Se exempelvis följande citat: "De flesta som förespråkade sexköpslagen tolkade prostitution i enlighet med den feministiska våldsforskningen och dess teorier och hävdade att prostitution tillhörde de värsta formerna av mäns våld mot kvinnor. Med följande ord sammanfattade Ulrika Messing regeringens uppfattning: 'Vi tycker att prostitutionen är ett av de värsta uttrycken för den ojämna maktfördelningen mellan män och kvinnor och att detta inte bara drabbar de prostituerade eller dem som köper prostituerades tjänster utan hela samhället. Därför föreslår vi nu en kriminalisering av sexköpare. Vi är övertygade om att detta kommer att förändra attityder och minska våldet i samhället. Vi är övertygade om att det också kommer att minska prostitutionen i samhället.'" (s 421f). Se också tex resonemangen till not 340 på s 422.

"Uppgifterna i direktiven till kvinnovåldsutredningen, i betänkandet Kvinnofrid och i propositionen med samma titel, byggde som jag ovan har visat på den feministiska våldsforskningen och dess tes om att prostitution per definition är ett uttryck för mäns våld mot kvinnor."

De flesta som förespråkade sexköpslagen tolkade prostitution i enlighet med den feministiska våldsforskningen och dess teorier och hävdade att prostitution tillhörde de värsta formerna av mäns våld mot kvinnor."

"Prostitution ingick i folkpartisten Bengt Westerbergs definition av mäns våld mot kvinnor."

"Inte bara regeringen anslöt sig till ROKS syn på prostitution som en form av sexualiserat våld."

"På vilka grunder drog riksdagen alltså slutsatsen att prostitution skulle tolkas som ett uttryck för mäns våld mot kvinnor."

Avsaknaden av empiriska belägg i denna avgörande del visar sig i de motstridiga påståenden som förs fram av Dodillet om när prostitution får sin idémässiga bestämning som ett uttryck för mäns våld mot kvinnor: På s 342 skriver Dodillet att "Definitionen av prostitution som ett exempel på sexuellt våld och övergrepp [...] blev vanlig i riksdagen under 1980-talet [...]". Hon tecknar också bilden av 80-talet med utgångspunkt i frågorna: "Hur utvecklades det nya radikalfeministiska perspektivet i Sverige?" (s 325). På sid 389 sägs att 80-talets utveckling innebar att "[t]ill beskrivningen som en perverterad och ojämsställd form av sexualitet kom uppfattningen att prostitution är en form av könsrelaterat våld". På frågan "Varifrån kom inspirationen till denna nya tolkning?" vänder sig dock Dodillet i senare kapitel till 90-talets forskning och utveckling (s 389). På sid 427 heter det också att: Först under 1990-talet sattes fokus på olika former av könsrelaterat våld samt mäns kontroll över kvinnors

kroppar, sexualitet och reproduktionsförmåga. Sexköpslagen bygger på denna feministiska samhällsanalys." Dodillet lyckas dock inte citatbelägga att våld och prostitution kopplas ihop i 90-talets riksdagsdebatt, eller i den svenska lagstiftningen, men väl *prostitution och en könsmaktsanalys*, liksom *våld och en könsmaktsanalys*. Hennes genomgång av responsen på 1993-års prostitutionsutredning (s 318-388) visar till exempel att prostitution syns ha tolkats genom ett psykosocialt raster, dock återfinns inga citat som visar att prostitution betraktas som en form av våld, och denna frånvaro av tolkningen av prostitution som ett uttryck för mäns våld mot kvinnor är genomgående för hennes material.

Kvinnofridsutredningen innebar "den avgörande pusselbiten" med de "entydiga argument" som behövdes för att genomdriva sexköpslagen enligt Dodillet, s 388 och 392.

Westerstrand 2002 s 51: Se också Westerstrands examensarbete, som Dodillet tar upp i sin referenslista, där Westerstrands stora poäng är att överskrida frågan om huruvida prostitution bör ses som ett uttryck för mäns våld mot kvinnor eller ej, alternativt ett frivilligt val eller ej. Westerstrand, J: En främmande fågel? Lagen om köp av sexuella tjänster ur ett feministiskt rättsteoretiskt perspektiv. Uppsala universitet, Juris kandidatprogrammet, 2000. Att Westerstrand sålunda inte ser det som meningsfullt att tala om prostitution i termer av mäns våld mot kvinnor, men att hon anlägger ett könsteoretiskt perspektiv på prostitution, måste framstå som centralt i hennes förståelse för var och en som läser hennes arbeten.

Dodillet visar över lag en medvetenhet och omsorg om att tyska prostitutionsvänliga aktörers inställning till prostitution ska bli rätt tolkade och presenterade: "Att journalisternas beskrivning inte gör rättvisa åt prostitueradeprojektets systemkritiska perspektiv och feministiska ideal framgår av följande citat" (varpå följer ett citat där två journalister tolkar prostituerandeprojektets önskan att legalisera prostitution som "resignerat", s 351). När det kommer till

svensk forskning kritisk till en legalisering av prostitution ägnar sig Dodillet tvärt om åt medvetna undertryckanden (nämner alternativt beaktar inte källor) samt regelrätta förvanskningar (av det använda föredragets innehåll), se artikel 1, 4, 5, 7 och 8.